

JOZUA 4:19-24

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus!

Soli Deo gloria! Alleen aan God de eer!

Ziedaar de strekking van het Schriftgedeelte, dat nu voor ons ligt. Daarin wordt niet meer de tocht van Israël door de Jordaan verhaald -dat is in het voorafgaande gebeurd-, maar nu vernemen we hier wat er daarna gebeurd is. En de man die 't ons vertelt voelt zich gedrongen ons te attenderen op de volgende redenen om alle eer van de doortocht door de Jordaan, en van wat er op die dag verder gebeurde, te geven aan God de HERE. Hij doet ons letten op deze dingen:

ten eerste: op welke tijd die eer aan God gegeven is,
ten tweede: op welke plaats die eer aan God gegeven is, en
ten derde: door welke man die eer aan God gegeven is.

"Het volk nu is uit de Jordaan opgeklimmen, op de tiende der eerste maand..." Zo begint onze tekst, met dit halve vers; vers 19a. Maar laten we daar vooral niet onachtzaam overheenlezen! Want de inhoud hiervan is mooi, prachtig mooi! Dat is-ie reeds om deze héél natuurlijke reden: de maand, de mànd waarin Israël door de Jordaan getrokken is, is de mooiste maand van het jaar geweest. U kent die maand toch wel? In diezelfde maand is Israël ook uit Egypte getrokken. In de maand "Abib", dat wil zeggen: "korenaar". Pas later is men die maand "Nisan" gaan noemen, op z'n Babylonisch. Maar de oorspronkelijke naam was "Abib": "korenaar". O! Dàn is 't in Palestina zo mooi! Zelfs in de steppen, die wij wegens oude vertalingen "de woestijn" plegen te noemen. Wel een beetje jammer, want daarin horen u en ik natuurlijk direkt het woord "woest". Maar "woest" is de steppe toch heus niet; tenminste, niet altijd en overal! Anders zouden daarin niet zoveel dieren hun voedsel vinden, en zouden daarin niet, tot vandaag toe nog!, de echte, onafhankelijke, vrijheidslievende Arabische herdersvorsten wonen! Machtige sjeiks, natuurkinderen, die voor geen geld zouden willen wonen in huizen inplaats van tenten, en in dorpen, laat staan in steden! Zij houden van wat wij noemen: de woestijn!

Het is opvallend dat God de HERE Zijn volk Israël uit Egypte heeft uitgeleid, en precies 40 jaar later in Kanaän heeft binnengeleid, in diezelfde eerste maand, de maand van de bloemen! Hyacinthen, anemonen, lelies: ze zijn overvloedig in de steppe, én in de maand waarin het koren op de akkers -gerst eerst, en dan tarwe- in de aar ging! Ik vind dat dít ons al iets zeggen moet: uittocht en intocht hadden dus plaats in één en dezelfde maand! Wijst ons dat reeds niet... -ik kom hier straks op terug...op de éénheid van Gods verlossingswerk, waardoor Hij Zijn gegeven woord aan Abraham nakwam: "Abram, dit zal Ik u geven!"? En wijst ons dit ook niet op de lieflijkheid van God in Zijn doen, in dat éne grote wonder van onze verlossing?

Intussen, dat was nog maar de eerste mànd! Maar wat denkt u bovendien van het volgende: wat zegt u van die dàg? We lezen vers 19a nog eens: "Het volk nu is uit de Jordaan opgeklimmen op de tíende der eerste maand..." Nu mag ik zeker wel even een paar feiten laten spreken, een paar data.

Toen Israël nog in het Egyptische diensthuis was, en God het daaruit zou uitleiden, heeft de HERE vooraf bevel gegeven, dat op de 14e van die zoëven genoemde eerste maand de Paasmaaltijd zou moeten worden gebruikt. U weet, hoe dat gegaan is. Het Paaslam zou dan 's middags, 's nàmiddags, moeten worden geslacht, en het bloed ervan zou aan de deurposten gesprenkeld moeten worden, opdat de verderfengel bij 't slaan van Egypte aan die Israëlitische huizen voorbij zou gaan. Achter het bloed van dat lam zou Israël veilig zijn op Paasavond. Op de veertiende van de maand. Maar... dat lam zou op de tiende dag van die maand uit de kudde moeten worden uitgezocht, uitgekozen, en apart gezet. Tot zover deze korte herinnering aan de geschiedenis van Israëls eerste Pascha, en vertrek uit Egypte. Daarbij hebben die twee dagen een beduidende rol gespeeld: die tiende, en die veertiende van de maand Abib.

Als we nu terugkeren naar Jozua 4, en we letten dan ook vast even op Jozua 5, wat valt ons dan op? Dan zien we, dat diezelfde twee dagen, de tiende en de veertiende, bekend uit de úttochtsgeschiedenis, óók weer een opmerkelijke rol gespeeld hebben bij de íntochtsgeschiedenis. Want op de tiende zijn de Israëlieten de Jordaan overgestoken, en op de veertiende hebben ze van het koren uit de vlakte van Jericho... -het is daar erg laag, en erg warm, en de oogst is daar altijd voorlijk!- ...op de veertiende dus hebben ze daarvan Paasbrood gegeten; ongezuurde broden. Me dunkt, dit kan toch niemand meer louter toeval noemen! En dan is er nóg wat!

Uit dat volgende hoofdstuk -Jozua 5- zou blijken, dat God de HERE om een bepaalde reden niet erg over Israël te spreken is geweest, enige jaren lang. Om een bepaalde reden, waarop ik momenteel niet verder inga. Mààr... dat is zó'n ernstige reden geweest, dat God de HERE groot gelijk gehad zou hebben, wanneer Hij tot de Israëlieten gezegd zou hebben: "Ik breng u niet naar de overkant! Ik dóé het niet! Want daar hebt ge 't niet naar gemaakt! Zijn dàt nou kinderen van Abraham??" Toch heeft de HERE zo niet gesproken, en zo niet gehandeld, maar de HERE heeft met Israël gehandeld, alsof het aan die bepaalde zonde totaal onschuldig was, alsof het daarvan brandschoon was! De HERE bracht Israël op wonderlijke wijze tóch in het aan Abraham beloofde land, de Jordaan door! Waardoor kon de HERE toen toch zo -naar recht!- met Israël handelen? Om dat lam blijkbaar alvast; om dat lam, dat op de tiende van elk jaar apart moest worden gezet, om op de veertiende te worden geslacht en gegeten: om dat Paaslam! Dàt sprak ervan: van Gods recht en reden. Want u weet: dat Paaslam is wel nog maar een schaduwachtig offerlam geweest, maar toch heeft dat lam een sacramentele functie verricht, net als trouwens àl Israëls slachtofferanden! Daardoor is reeds tóén de belofte van het Evangelie, waarin ook voor Israël reeds alle heilgoed gelegen was -onder andere ook de vergeving van Israëls zondeverzegeld; zó gewis en zó zeker verzegeld, dat God de heilige Geest later, nà Christus' dood en lijden -in het Nieuwe Testament- zeggen kon, dat Christus, als Lam Gods, reeds gekend was en geslacht was... vóór de grondlegging der wereld. De term "grondlegging der wereld" slaat dan niet -zoals men wel gemeend heeft- op de schepping, maar op Hóreb! Op díé bedeling der genade, waardoor in héél de Israëlitische wereld de Horeb geplaatst is op de basis van het Sinai-verbond, een genadeverbond. Dat is geweest de grondlegging van de Israëlitische wereld. U herinnert zich, dat ik daarover al wel vaker gesproken heb.

Welnu, wie nu de taal van de Schrift maar mag begrijpen, de taal van het belóvende schenken Gods, die zal begrijpen dat dankzij Gods tróúw die geslachte Christus al van eeuwen her voor Gods aandacht, voor Gods ogen heeft gestaan. Door Wie anders zouden immers én de aartsvaders én Israël, dít Israël, met zó'n woestijnreis achter de rug, verzoening bij God ontvangen hebben, kúnnen hebben, dan door de éنية Zaligmaker Jezus Christus? Petrus zou later zeggen -Handelingen 4-: "En de behoudenis is in niemand anders, want er is onder de hemel géén andere Naam aan de mensen gegeven, waardoor we moeten behouden worden." Dat geldt voor allen: Jood en Griek, Jood en heiden!

Gemeente, ik bied u dit eerst ter overdenking aan, ziende op de maand en de dag waarop Israël uit de Jordaan is opgeklommen, en het beloofde land is ingegaan. Dat heeft alléén maar gekund dankzij Gods onbegrijpelijke genade. Zeker, ook wel dank zij Gods almacht als Adóón, als Heer van hemel en aarde, maar speciaal dank zij Gods genade, die nu aan óns bekend geworden is als nooit tevoren. Een genade, die ons Jezus Christus, hét Godslam schonk tot vergeving van àlle zonden. Zonder die Christus zouden wij ook nergens zijn; zou God straks bij het sterven tegen ons ook wel kunnen zeggen: "Ik bréng u niet in het beloofde land, in het paradijs; Ik dóé het niet, want daar hebt ge 't uw leven niet naar gemaakt!" Mààr... "wie door 't geloof op Jézus ziet, die vreest voor dood en helle niet!" Die komt veilig aan de overkant!

Onze aandacht wordt vervolgens gevraagd voor een bepaalde plaats. We lezen immers dat Israël zich na de overtocht gelegerd heeft te Gilgal. Daarbij staan dan verder nog de woorden: "aan de oostelijke grens van Jericho"; vers 19b.

Het woord "gilgal" is Hebreeuws. Het komt verscheidene malen in de heilige Schrift voor. Wat geen wonder is, want het woord "gilgal" betekende "steenkring". Dat is de naam geweest voor bepaalde heilige plaatsen die de oorspronkelijke bewoners van Kanaän erop nahielden. En omdat de Kanaänieten verschillende van zulke "gilgals", zulke steenkringen, hebben gehad, komt u bij het Bijbellezen dat woord "gilgal" nog al eens tegen. We vernemen hier, dat er in de buurt van Jericho ook zo'n "gilgal" heeft gelegen. Er staat bij, dat dít "gilgal", deze steenkring, ten oosten van Jericho lag. Dus dan lag het tussen Jericho en de Jordaan in! En als u nu bedenkt dat Jericho een kilometer of tien van de Jordaan af lag, dan moet die heilige steenkring van de Kanaänieten nóg dichter bij de rivier gelegen hebben. Laten we zeggen: halverwege of zo, op een kilometer of vijf.

Wat de oorspronkelijke heidense bewoners bij die steenkring hebben gedaan, laat zich gemakkelijk raden. Er liep langs Jericho een drukke handelsroute, dus zullen de reizigers voor of na het oversteken van de Jordaan, het passeren van de verschillende voordes (ondiepe plaatsen), daar hun gebeden hebben gedaan, en offers gebracht hebben voor of na de veilige overtocht. Maar in elk geval: nu moet u toch eens zien wat er gebeurd is! Uitgerékend bij die heidense gilgal, of steenkring, heeft Jozua een ànder gebruik van stenen gemaakt! Niet ter ere van afgoden, stómme afgoden!, maar van Israëls God, Die Zijn volk op deze dag over de Jordaan, dóór de Jordaan heen, geholpen had. Jozua heeft immers die twaalf stenen, die de twaalf mannen uit de rivierbedding hadden moeten meenemen, uitgerekend te Gílgal laten oprichten tot een monument, een gedenkteken ter ere van Jahweh! Voor nú, voor vandààg, én voor de toekomst! Opdat Israëls twaalf stammen over die overtocht zouden spréken! Opdat Israëls twaalf stammen die niet zouden vergeten, en daar ook geen vraagteken achter zouden zetten, die niet in twijfel zouden trekken, nee, maar die als nét zo echt zouden erkennen als daar die twaalf stenen bovenop elkaar gestapeld lagen.

Ziet u dat? En ziet u daar de uitdaging in? Om nu ook eens een modewoord van tegenwoordig te gebruiken: "uitdagen". (Een overgewaaid Engels woord; u kent het!). Stenen tegenover stenen! Met zo'n machtige God aan onze zijde behoeven we waarachtig niet in onze schulp te kruipen, tegenover het geleerdste zogenaamde evolutionisme niet! Alléén maar... we moeten dan ook over de HERE, onze God... SPRÉKEN! We moeten over Zijn daden SPRÉKEN! We moeten héél gewoon de bijbelse geschiedenis vertellen! Ik hoor, dat er tegenwoordig zich noemende Christelijke scholen zijn, waar maar heel spaarzaam bijbelse geschiedenis verteld wordt, en àls het gebeurt, dan gebeurt het hier en daar nog op zo'n manier, als waarop men ook zulke sprookjes vertelt als dat van Hans en Grietje bij de oude toverheks in het bos! Welja! Men moet er maar sprookjes van maken, legenden van maken, mythen van maken, dàn... dàn mag u er van de duivel nog wel over praten! Maar liever maar helemaal niet! Die Bijbel dicht! Anders mócht God nog eens Zijn eer krijgen, die Hem toekomt!

Gemeente! U moet goed de les ter harte nemen, die u hier geboden wordt! En dat zeg ik vooral tot júllie, jongeren! Die twaalf stenen zouden daar moeten dienstdoen als een uitdagingsmonument! Stenen tegenover stenen! Opdat Israël naar aanleiding van die twaalf stenen tegenover zijn kinderen en kindskinderen DE GESCHIEDENIS zou laten spreken, en dan niet alleen de geschiedenis van de doortocht door de Jordaan -hebt u goed gelezen wat er staat?-, maar tevens de geschiedenis van de doortocht door de Schelfzee, de Rode Zee! Want die twee geschiedenissen zijn -u ziet dat nu hier toch zeker duidelijk?- in de grond der zaak één! Uittocht en intocht zijn één! Zoals de twaalf stammen één volk zouden moeten vormen: één God!, één volk!, één gemeente, en dan één kerk der eeuwen, waarin ook ónze voorouders zijn gezet, zijn opgenomen, zodat Paulus tot klinkklare heidenen schrijft -1 Korinte 10- over ónze vaders in de wolk, onder Mozes! Zó moet u bijbellezen! Onze voorouders, onze gereformeerde voorouders die ons doopformulier hebben opgesteld, die hebben dat dan ook wonderbest begrepen! Want zo vaak ons doopformulier wordt voorgelezen, wordt daarin dát stuk geschiedenis dan toch maar tot Gods eer opgehaald! "Gij, die de verstokte farao met al zijn volk in de Rode Zee verdronken hebt, en Uw volk Israël droogvoets daar doorgeleid hebt, door hetwelk de doop beduid wordt..."

Hiertegen is wel eens bezwaar ingebracht! In universitaire kringen, in een stelling achter een dissertatie. "Dat past liturgisch toch niet? Zó'n herinnering aan de doortocht door de Rode Zee in een doopformulier? En dan nota bene nog wel in het gebed tot God de HERE? Och, dat is toch niet vroom

genoeg?" Maar... wàt zegt Jozua 4, slot? Trouwens, hoe hebben de eerste Christenen met elkaar gebeden? Toen Petrus en Johannes uit de gevangenis ontslagen waren...? Ként u dat gebed? 't Staat in Handelingen 4. Dan staat er, dat ze toen eenparig hun stem tot God verhieven, en zeiden... -en toen begonnen ze met een stuk geschiedenis!- "Gij HERE, Gij zijt het, Die geschapen hebt de hemel, de aarde, de zee, en al wat daarin is!" Dàt is bijbels bidden! Dàt is bijbels over God en tot God spreken! Niet zomaar wat zwammen uit je binnenzak, een beetje filosofie bedrijven over God de HERE, néé néé! De HERE, om zo te zeggen, herinneren aan Zijn grote werken! Aan wàr gebeurde geschiedenis! Zoals Gideon later zou doen, als hij zegt: "HERE, U hebt toch vroeger dat en dat en dat gedaan, en waar blijft U nou...??" En toen nam de HERE dat niet kwalijk, nee, maar toen zei de HERE: "Ga heen in déze uw kracht!" Daar begon zijn kracht mee! En als iemand die feiten niet gelooft, dan moet ú, Christelijke gemeente, tot zo iemand zeggen: "Dan mag u níét bij ons blijven behoren!"

Of ik nu te streng spreek? Néé! Néé! Spreek zó nu eens, tuchtig dan, en dàn blijft u in de katholieke, aloude lijn van de eukumenische, van de katholieke belijdenisgeschriften, bijvoorbeeld van het zogenaamde "symbolum", de geloofsbelijdenis van Athanasius, dat aldus eindigt: "Dit is het algemeen -het katholiek- geloof, hetwelk, indien iemand het niet getrouw en vast gelooft, die zal niet zalig kunnen worden!"

Nu hebben we nog één ding te doen. We zouden immers letten op dit drieërlei: ten eerste op de tijd, waarop aan God de eer gegeven werd, ten tweede op de plaats, waarop aan God de eer gegeven werd, en ten derde op de man, door wie aan God de eer gegeven werd.

Die man -u weet het al-, is geweest: Jozua. JOZUA! Dezelfde man, tot wie de HERE, vóór de doortocht door de Jordaan plaatsvond, sprak: "Op deze dag zal Ik beginnen u groot te maken in de ogen van heel Israël, opdat ge weet, Jozua, dat Ik met u zal zijn, zoals Ik met Mozes geweest ben." Jozua 10. En dat woord is uitgekomen ook, nietwaar? Later, na de geschiedenis van de doortocht -Jozua 4- leest u: "Te dien dage heeft de HERE Jozua groot gemaakt in de ogen van geheel Israël, zodat ze hem vreesden, zoals ze Mozes gevreesd hadden al de dagen van zijn leven." Dus... óf het uitgekomen is! Wat hébben de Israëlieten hóóg tegen die Jozua opgekeken! En terecht! Dat was ook de bedoeling! Dat was Góds bedoeling! Die man, die Jozua, is door God inderdaad tot grote heerlijkheid verheven, op een voetstuk gezet! Als u alleen maar eens zou willen nagaan: al die keren dat u leest dat de HERE dit of dat tot Jozua sprak! Zó maar, in zijn hart sprak! Wat is die man een geweldig rijk openbaringsinstrument geweest! Mächtigt! Inderdaad, hóóg, hóóg verheven is die Jozua!

Màr... wat dóét diezelfde Jozua na de doortocht? Ja, wat deed hij eigenlijk al tijdens de doortocht? Toen de priesters nog met de ark des verbonds middenin de bedding van de Jordaan stonden? Toen heeft Jozua al op de plaats waar de priesters stonden twaalf stenen opgericht, die later bij laag water zichtbaar zouden zijn, als een teken ter gedachtenis aan Góds macht en Góds trouw! Maar nà de doortocht deed Jozua zoiets nóg eens, en dàt... tóén... te Gilgal! Bij die heidense steenkring ter ere van stomme afgoden! Stenen tegenover stenen! Zó deed Jozua! Jozua, de man die door God wel uitzónderlijk hoog boven heel zijn volk gezet is, geëerd is, boven datzelfde volk dat hem en Kaleb 39 jaar eerder had willen doodgooien! Zó weet God op Zijn tijd iemand te verhogen; Jozua bijvoorbeeld! Maar... wat doet Jozua? Jozua heeft gehandeld naar de regel des geloofs, die ú daareven hebt gezongen: psalm 115: "Niet ons, o HERE, níét ons, maar Uw Naam geef eer!" Om Uw goedertierenheid, om Uw trouw! Soli DEO gloria! Alleen aan GOD de eer!

Ach! Ach! Was dat voorbeeld van Jozua later maar onthouden en nagevolgd! Dan had de Here Jezus, die nóg grotere Jozua, staande in de latere kerk, temidden van die splendide, die "voortreffelijke" orthodoxie van de Farizeeën, niet behoeven te waarschuwen: "Gij zult u niet rabbi laten noemen, want Één is uw Meester, en gij zijt allen broeders! En gij zult op aarde -in de kerk- niemand uw vader noemen, want Één is uw Vader: Hij Die in de hemelen is. Laat u ook geen leidlieden noemen, want Één is uw Leidsman: de Christus. Maar wie de grootste onder u is, zal uw dienaar zijn!"

Dat staat in Mattheüs 23, en natuurlijk heeft nooit iemand in de Christelijke kerk het hart in zijn lijf gehad om te zeggen: "Dat is natuurlijk niet waar!" Deden ze dat nou maar eens zo grof als vandaag, dat is tenminste nog eerlijk! Maar dat is niet gebeurd! Maar hebben wij, Christenen, naar dit bevel van onze Heiland, de grote Jozua, gehandeld?? Hebben wij niet weer kerkvaders vereerd?? Hebben wij geen pausen vereerd?? En toen God er ons genadig van verlost had, hebben wij toen weer niet hetzelfde gedaan, alleen nu met toepassing van nieuwe namen? Hebben wij geen belijdenisgeschriften vereerd?? Ik zeg niet: gé-eerd, maar vér-eerd? En hebben we geen kerkelijke vergaderingen vereerd (die er niet eens hadden moeten wezen)? Hebben we geen dominees vereerd? En hebben we geen ouderlingen vereerd? Ik zeg niet gé-eerd, maar vér-eerd! En dat terwijl een begenadigd man als Paulus van zichzelf, en van de welsprekende Apollos schreef: "Wij zijn dienaars om uwentwil!"

Jozua heeft ruim 1000 jaar vóór Christus geleefd. Maar u hebt gezien: men kan ruim 1000 jaar vóór Christus leven, en toch uit dezelfde Geest als Christus leven! Maar dan kan men 1000 jaar, zelfs wel bijna 2000 jaar na Christus leven, en toch van het Evangelie van die Christus nog geen syllabe, geen lettergreep, begrijpen, hoewel men niet anders doet dan Hem met de mond roemen! Maar ja! dat hoort er toch bij?

"Soli Deo gloria!" Toen ik een jongen was, deed deze goede leus onder ons, gereformeerden, onder ons, Calvinisten, al meer dienst als strijdleus! Wat deden we fier! Bij de roomsen werd de méns geëerd: "wég met de roomsen!". Bij de vrijzinnigen werd de "humanitas" vereerd: "wég met de humanisten!". Bij de ethischen werd de geloofservaring van de vrome mens vereerd: "wég met de ethiek!". "Maar bij óns, gereformeerden, werd Gód, alléén maar God vereerd!" Is dat wel waar geweest?? Hebben wij ze óók niet vereerd, de grote figuren: Kuiper, Bavinck, Colijn?! Als dié gesproken hadden, dan moest u uw mond houden!

Maar kom! We eindigen met Jozua! Neem een voorbeeld aan Jozua! VERTELLEN!! VERTELLEN!! VERTELLEN WAT DE HÉRE GEDAAN HEEFT! Niet wij, maar de HERE!! En laat ze daar eens aankomen met hun vingers! Het is WAARACHTIG waar! En dan zijn we d'r nog niet, maar dan komt nog het doel, en wat is dat? "Opdat..." -zei Jozua- "...opdat alle volken der aarde zouden weten dat de hand des HEREN sterk is, en ze de HERE uw God al hun dagen zouden vrezen!"
AMEN.

Lezen: Jozua 4:19 - eind

zingen: psalm 81:1
psalm 81:9
psalm 115
psalm 108:1

november 1970.